

กิตติกรรมประกาศ

ผู้จัดทำขอขอบคุณพี่น้องประชาชนภาคใต้ทุกคนที่ให้ข้อมูลอันมีค่าต่อวงวิชาการ
ขอขอบคุณหน่วยราชการทุกหน่วยที่เอื้อเฟื้อให้ข้อมูลวิทยุมิ ขอขอบคุณคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ให้ความสนับสนุนการทำงานของคุณวิจัย
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สรณยา อินรรชศิริ ท่านคณบดีคนปัจจุบันที่สนับสนุนการทำงานสร้างฐานข้อมูลในครั้งนี้
เพื่อให้คณะของเราได้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการทำวิจัยให้ก้าวหน้าต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น
คุณวิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ระวีวรรณ ชุ่มพฤษ อดีตคณบดีเป็นอย่างยิ่งที่สนับสนุน
และให้คำแนะนำการทำงานของเราตลอดเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่ง ซึ่งอาจารย์เป็นอีกคนหนึ่งที่
พยายามผลักดันให้เราทำงานนี้ได้สำเร็จในที่สุด

ขอบคุณคณะทำงานในทุกๆโครงการวิจัยในฐานข้อมูลนี้ที่ได้ทุ่มเทเวลาและความสามารถ
ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอันส่งผลให้ฐานข้อมูลมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ

ศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กุมภาพันธ์ 2545

คำกล่าวนำ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เป็นที่ยอมรับกันว่า ข้อมูลสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงอยู่ในโลกปัจจุบัน การเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศจะช่วยให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้ ตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบดังกล่าว จึงสนับสนุนให้มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการดำเนินงานในด้านวิชาการ เพื่อให้คณะเป็นที่พึ่งของชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

โครงการฐานข้อมูลเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองภาคใต้ ของศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นโครงการหนึ่งที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว ฐานข้อมูลจัดทำขึ้นจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาคใต้ เพราะจะเป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและเชื่อถือได้ ซึ่งผู้สนใจทั่วไปจะสามารถศึกษาและรู้จักภาคใต้ของประเทศไทยในแง่มุมที่หลากหลายทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง

การพัฒนาฐานข้อมูลเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง การเริ่มต้นให้บริการฐานข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภาคใต้แก่ประชาชนทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ เป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะฯ มีความมุ่งมั่นที่จะขยายขอบเขตการศึกษาและให้บริการแก่สังคมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นในอนาคต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนธยา อนรรฆศิริ

คณบดี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มกราคม 2545

ความนำ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ความพยายามในการทำระบบฐานข้อมูลเป็นที่นิยมแพร่หลายกันมากในสังคมปัจจุบัน ทุกวงการไม่ว่าจะองค์กรราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรธุรกิจเอกชนพูดถึงความจำเป็นต้องมีระบบฐานข้อมูล ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ยิ่งทำให้แนวคิดระบบฐานข้อมูลเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องพูดถึงกัน แต่คำว่าฐานข้อมูลในตัวของมันเองเป็นสัญลักษณ์ เป็นระบบแห่งความรู้และระบบแห่งความหมายที่มีการตีความ มีการให้คำนิยามต่างกันและทำให้เกิดปฏิบัติการทางสังคมต่างกันด้วย หากจะกล่าวในอีกแง่หนึ่ง “ระบบฐานข้อมูล” เป็นคำที่ถูกใช้เป็นวาทกรรมที่แผ่เร้นด้วยความหมายที่เป็นอำนาจ เราารู้สึกว่า (หรือถูกบอก) ความรู้คืออำนาจและข้อมูลคืออำนาจ ที่สำคัญก็คือผู้ควบคุมความรู้มีอำนาจและผู้ควบคุมฐานข้อมูลซึ่งเป็นสุดยอดแห่งความรู้ก็ยังมีอำนาจ มีพักที่จะต้องพูดถึงผู้กำหนดนิยามข้อมูลและผู้สร้างฐานข้อมูลด้วยชุดของความรู้อย่างที่เป็นรหัสสัญญาณ เทคนิค การจัดการข้อมูล วิเคราะห์ระบบและ “ฟอร์แมท” ระบบที่มีมาตรฐาน ผู้กำหนดสิ่งเหล่านี้ และผู้ควบคุมสิ่งเหล่านี้ยังมีอำนาจซึ่งอาจจะใช้มันไปในทางที่ผิดหรือชอบก็ได้โดยไม่มีใครรู้และตรวจสอบได้

ที่กล่าวมาเป็นอีกด้านหนึ่งของเหรียญสองด้าน ในอีกด้านหนึ่งของมัน ระบบฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นมามีเหตุผลและเอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนมากก็จะเป็นพลังดิบที่มีอำนาจสูงสุด (brute force) เราใช้ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์นโยบาย เพื่อหาสาเหตุและผลของปัญหาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล การเงินและบัญชีที่โปร่งใส การวิจัยและพัฒนา ฯลฯ สิ่งที่สำคัญก็คือในชีวิตสังคมที่เห็นคุณค่าของมนุษย์และปัจเจกบุคคล การออกแบบ การสร้างและเผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผยจะต้องเป็นเส้นชีวิตที่สำคัญของประชาสังคม เราจะไม่ลืมว่า ตามความเป็นจริงนั้นแรงจูงใจในการสร้างสิ่งที่เรียกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกในโลกก็เพื่อใช้คำนวณสถิติจำนวนประชากรในสังคมประชาธิปไตยนั่นเอง

นี่คือความหมายและคุณค่าของสิ่งที่เรียกว่าระบบฐานข้อมูลที่เราพยายามจะสร้างขึ้นมามีสิ่งที่ศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นำมาเผยแพร่ในที่นี้เป็นระบบความรู้ส่วนหนึ่งอันน้อยนิดของข้อมูลอันหลากหลายและลึกซึ้งในสังคมภาคใต้ที่เราเพียงพยายามแสวงหามาตลอดช่วงเวลาสองสามปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเราได้ก่อกำเนิดขึ้นมาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เราทำงานนี้จากงานวิจัยหลายชิ้น จากการเก็บข้อมูลภาคสนามอันยากลำบาก ครั้งแล้วครั้งเล่า จากการติดตามร้องขอข้อมูลของหน่วยราชการและสถาบันต่างๆ และจากความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารจัดการ การประสานงานและการประมวลข้อมูล เพื่อไม่ให้ความ

เหนื่อยยากที่อาจารย์ นักวิจัย และผู้ช่วยวิจัยจำนวนมากนับร้อยชีวิตบนหนทางที่ผ่านมากลายเป็น ความสูญเปล่า ศูนย์วิจัยฯ ได้ประมวลสิ่งที่เรียกว่า “ฐานข้อมูลสังคมเศรษฐกิจและการเมือง ภาคใต้” ให้เป็นระบบ เราเชื่อว่าฐานข้อมูลนี้จักเป็นสมบัติสาธารณะที่คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์เป็นผู้ดูแลรักษา เพื่อให้มันได้ถูกพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้ระบบข้อมูลนี้ เป็นประโยชน์ต่อสังคมภาคใต้และเพื่อความภูมิใจร่วมกันของพวกเขาทุกคนที่ร่วมกันสร้างสิ่งนี้ ขึ้นมา

ด้วยความเคารพ

นายศรีสมภาพ จิตรภักดิ์ศรี

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์